

Hanefilere Göre Savaşmayan Mürted Öldürülmez mi?

Ömer Faruk

17 Ağu, 2024

<https://ilimvecihat.com>

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ، الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی رَسُوْلِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰی آلِهِ
وَصَحْبِهِ أَجْمَعِیْنَ

Günümüzde örneğin Altay Cem Meriç, Halis Aydemir gibi Nebevi sünneti/hadisleri kabul ettiği bilinen birçok kimse, ölüm cezası verilen mürted ile kastedilenin “savaşan mürted” olduğuna inanmaktadır.

(Altay Cem Meriç’in ilgili konuşması: <https://www.youtube.com/watch?v=e4QjCygKy0c> Bu yazıda itiraz edeceğimiz kısım: 28.39’dan 32.57’ye kadar.

Halis Aydemir’in konuşması: <https://www.youtube.com/watch?v=5swqomNrBe4>)

Yani bir kimse dinden çıkar ve sonra İslam Devleti’ne isyan ederse, müslümanlara karşı savaşır, düşmanla işbirliği yaparsa, casusluk ve terör faaliyetinde bulunursa, böyle bir mürted (savaşan mürted) öldürülür. Ama müslümanlara karşı savaş halinde olmayan, sadece dini terk etmiş mürtedlerin ise sırf dinden döndüler diye öldürülmeleri caiz değildir. Konuyla ilgili hadisler genel olmayıp sadece savaşan mürtedler için geçerlidir.

Bu kimseler bu düşüncelerini Hanefi mezhebine dayandırıyorlar. Şöyle ki:

İrtidad etmiş (dinden dönmüş) kişi eğer erkekse, ölümle cezalandırılması gerektiğinde alimler icma etmişlerdir (ayrıntıları ayrı konu.) İrtidad eden kadın ise, diğer mezheplerden ayrı olarak sadece Hanefiler, mürted kadının tevbe edinceye/İslam’a dönünceye kadar hapsedileceğini, ama öldürülmeyeceğini söylemişlerdir. Malikilere, Şafilere, Hanbelilere; fakihlerin geneline göre ise aynı erkek gibi mürted kadın da öldürülür.

İşte ‘sadece savaşan mürted öldürülür’ diyen bu kimseler, Hanefilerin ‘mürted kadın öldürülmez’ hükmüne dayanarak diyorlar ki:

“Hanefilerin mürted kadını ölüm cezasından istisna etmelerinin illeti/temel sebebi, kadınların savaş ehlinden/savaşçı olmaması, bilfiil savaşa iştirak etmemeleri, bünyelerinin savaşmaya/çatışmaya uygun olmamasıdır. Bu yüzden mürted kadınlar öldürülmezler. Binaen aleyh, kadın gibi müslümanlara karşı savaşmayan, silahlı terör faaliyetine katılmayan mürted erkekler de öldürülmez. Ama tabi eğer mürted kadın müslümanlara karşı savaşıyorsa veya görüş sahibi biriye (plan yapacak, üretecek seviyeye sahipse) veya lider konumunda tabi olunan itaat edilen biri olup müslümanlarla savaşmaya teşvik ediyorsa o halde kadın ittifakla öldürülür. Kısacası mürtedin

öldürülmesinde illet savaşmasıdır, silah kullanmasıdır.”

Bu kimselerin, Hanefilerin bu fetvasından ‘sadece savaşan mürted öldürülür’ sonucuna varmalarına karşılık deriz ki:

Evet, Hanefilere göre mürted kadının öldürülmemesinin illeti, kadının savaşçı olmaması, bünyesinin savaşmaya uygun olmamasıdır (Ancak Hanefilerin hepsinin illeti böyle tespit etmediği anlaşılıyor. Bunu birazdan açıklayacağız inşaAllah.) Bu yüzden -dediğimiz gibi- şayet mürted kadınlar da müslümanlara karşı savaşıyorlarsa öldürülürler.

PEKİ SORU: Bize Hanefi fakahasından bir söz getirin ki, sizin yaptığınız gibi kadınlara kıyas ederek “silahla savaşmayan, herhangi bir terör faaliyetinde bulunmayan mürted erkekler de öldürülmez” demiş olsun!? Bunu, geçmiş dönemde ne Hanefilerden, ne başkalarından muteber hiçbir alim söylememiştir.

Çünkü Hanefilere göre mürtedin öldürülmesi hükmünün illeti, İslam toplumuna karşı savaşıyor/silah kullanıyor olması değildir. İlet, mürtedin SAVAŞABİLME YETİSİNİN OLMASIDIR. Mürteddeki savaşma potansiyelinin doğuracağı zararı (tehdidi) önlemek için mürted öldürülür.

Yani Hanefilere göre irtidad etmiş bir kimse, öldürülmeden önce anlatılıp tevbe’ye davet edilmesine karşılık İslam’a dönmeyip küfründe ısrar/inat etmesi ile müslümanlara karşı savaşan/savaş açmış olarak sayılır ve öldürülmeyi hak eder. Bunu Serahsî (*rahimehullah*) “el-Mebsût” adlı eserinde açık bir şekilde şöyle ifade etmiştir:

وهذا لأن القتل ليس بجزاء على الردة بل هو مُسْتَحَقٌّ باعتبار الإصرار على الكفر

“Mürtedin öldürülmesi, dinden dönmeye bir ceza değildir. Bilakis ÖLDÜRÜLME, KÜFÜRDE ISRAR ETME İTİBARIYLA HAK EDİLMİŞTİR.”

Bu ifadesinden biraz sonra Serahsî şunu söylemiştir:

وَبِالإِصْرَارِ عَلَى الْكُفْرِ يَكُونُ مُحَارِبًا لِلْمُسْلِمِينَ فَيُقْتَلُ لِذَفْعِ الْمُحَارَبَةِ

(Altay Cem Meriç'in yukarıda belirttiğim süre aralığındaki naklettiği tercümesi:)

“MÜRTEDE İSE İNKARDAKİ ISRARIYLA MÜSÜLÜMANLARA KARŞI DÜŞMANCA TAVIR ALMIŞTIR. BU DÜŞMANLIĞININ İZALESİ İÇİN ÖLDÜRÜLÜR.”

(**ARA NOT:** Altay Cem Meriç'in naklinde dikkat çeken bir şey var. "Bu düşmanlığının izalesi için ÖLDÜRÜLÜR" demek yerine "CEZALANDIRILIR" diye aktarmış! Ve böyle aktardığı video yerinde bir geçiş olduğu açık! Halbuki bu sözü naklettiği araştırma yazısında da "öldürülür" diye geçmektedir. Birazdan naklettiği yazıyı göstereceğiz.)

Dolayısıyla Hanefilere göre mürtedin öldürülmesi için bilfiil terör faaliyeti gerçekleştirmesi gerekmiyor. Üzerinde ısrar ettiği küfrü, onu müslümanlara karşı bilfiil savaşmaya sevkeden bir etken olduğu için öldürülür.

İşte kadınlar savaş ehlinden olmadıkları, savaşmaya uygun bir bünyeleri olmadığı için öldürülmezler. Ama erkekler ise böyle değildir. Hanefiler bu kimselerin yaptığı gibi erkekleri kadınlara kıyas etmemişlerdir. Nitekim İbnu'l-Humâm (*rahimehullah*) "Fethu'l-Kadir" de şöyle demiştir:

فَيَخْتَصُّ بِمَنْ يَأْتِي مِنْهُ الْحِرَابُ وَهُوَ الرَّجُلُ، وَلِهَذَا { نَهَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ قَتْلِ
النِّسَاءِ }

"(Riddet sebebiyle öldürmek) savaşmanın/terörün kendisinden kaynaklandığı/meydana çıktığı kimseye hastır ki o da erkektir. Bundan dolayı Nebi (*aleyhisselam*) kadınların öldürülmesini yasaklamıştır."

İşin ilginç tarafı A.C.M'in, yukarıda belirttiğim süre aralığında Hanefi fakihlerinin sözlerini kendisinden okuyarak aktardığı "Kaşif Hamdi Okur" isimli ilahiyatçı bu konudaki araştırma yazısında Hanefi fakihlerini kastederek aynen şunu söylemiştir:

"Fakihlerimizin dinden dönen her erkeği eline kılıç alıp müslümanlara zarar verebilecek potansiyel bir tehlike, her kadını da böyle bir fiili gerçekleştirme imkanı olmayan bir varlık olarak gördüklerini anlıyoruz."

(http://ktp.isam.org.tr/pdfdrg/D02476/2002_1/2002_1_OKURKH.pdf)

Yine Serahsi (*rahimehullah*) yukarıdaki sözlerinden sonra şöyle demiştir:

وَالشَّيْخُ إِذَا كَانَ لَهُ رَأْيٌ يُقْتَلُ فِي الْكُفْرِ الْأَصْلِيِّ ، وَالرِّدَّةِ لَا تُتَّصَرُّ إِلَّا مِمَّنْ لَهُ رَأْيٌ

"Yaşlı asli kâfir görüş sahibi biriye öldürülür. Riddet (dinden dönmek) ise ancak görüş sahibi bir kimseden düşünülebilir."

Yani mürted olmuş bir kimse görüş belirterek müslümanlara zarar verebilecek biridir. Dolayısıyla ondaki bu yeti (görüş bildirme gücü) sebebiyle öldürülür.

Hulasa-i kelim, Hanefilere göre mürtedin öldürülmesi hükmü, savaşan mürted ve savaşmayan mürted ayırımına gitmeden erkeklere has bir hükümdür.

Hanefilere göre mürted kadının 'savaş ehlinden olmaması, bünyesinin savaşmaya uygun olmaması' illetinden ötürü öldürülmemesi hükmünden en fazla şu çıkar; Bedensel bir özründen dolayı savaşmaya güç yetiremeyen; hasta, zayıf düşmüş, iyice yaşlanmış olan mürted erkekler öldürülmez. Çünkü bunlar da kadın gibi bünyeleri savaşmaya uygun değildir.

A.C.M şunu aktarmış: *“Serahsi, irtidat ettiği halde müslümanlara karşı savaşma potansiyelini kaybeden erkeğin de öldürme cezasından muaf tutulabileceği kanaatini serdeder.”*

Evet, Serahsi (*rahimehullah*) Hanefilerden bu görüşü nakletmiştir. Ancak Serahsi bundan önce, bu erkeklerin de öldürüleceği görüşünü nakletmiştir:

فَعَلَىٰ هَذَا الْقَوْلِ دُؤُ الْأَعْدَارِ مِنَ الْمُرْتَدِّينَ يُقْتَلُونَ

Bu görüşe göre (erkek) mürtedlerden özür sahibi olanlar öldürülürler.”

Bundan hemen sonra da Serahsi 'öldürülmezler' görüşünü, zayıflığı ifade eden قِيلَ (denildi ki) ifadesiyle zikretmiştir:

وَقِيلَ حُلُولُ الْأَفَةِ بِمَنْزِلَةِ الْأُتُوَّةِ ؛ لِأَنَّهُ تَخْرُجُ بِهِ بِنَيْتِهِ مِنْ أَنْ تَكُونَ صَالِحَةً لِلْقِتَالِ ، فَعَلَىٰ هَذَا الْقَوْلِ لَا يُقْتَلُونَ بَعْدَ الرَّدِّ كَمَا لَا يُقْتَلُونَ فِي الْكُفْرِ الْأَصْلِيِّ

“Denildi ki: (Kişinin bedenine) hastalığın girmesi, kadınlık konumunda/derecesindedir. Çünkü bu hastalık ile kişinin bünyesi savaşmaya elverişli olmaktan çıkar. Bu görüşe göre özür sahibi erkekler, dinden dönmeden sonra öldürülmezler.”

Buradan şu iki neticeye ulaşılır:

1) Hanefilerde kuvvetli olan görüşe göre akıl sağlığı yerinde olan bedensel özür sahibi her mürted erkek öldürülür.

2) “Özür sahibi mürted erkekler de öldürülür” diyen Hanefilere göre mürted kadının öldürülmemesinin illeti, bünyesinin savaşmaya uygun olmaması değildir. Çünkü eğer bunu illet kabul etselerdi, bedensel özürlü mürted erkekleri de kadınlar gibi ölüm cezasından istisna etmeleri gerekirdi. O halde mürted kadının öldürülmemesinin illeti olarak zikredilen şey hikmettir. İlet

başka, hikmet başka bir şeydir...

Yine A.C.M'in nakilde bulunduğu Haskefi (rahimehullah), müslümanlara zarar verme imkanının bulunmadığına kanaat getirdiği, yaşayan ölü haline gelmiş bir kimsenin öldürülmeyeceğini söylemiştir. A.C.M bunu şöyle aktarmış:

"Haskefi'ye göre iyice yaşlanmış, bizzat savaşamayan, muhakeme gücünü yitirdiği için düşmana teorik destek veremeyen, cesaret verici ifadeleri söylemek için bağırarak gücü olmayan, çocuk yapma yeteneğini yitirdiği için düşmanın sayısını artırma imkanına sahip bulunmayan bir "pir-i fani (hayli yaşlı)" irtidat etse de öldürülmez."

Sonuç olarak; A.C.M'in sözlerini naklettiği Hanefi fukahası bambaşka bir meseleden söz etmektedir. Hanefiler bu sözlerinde bedensel özürlü olmayıp savaşabilme yetisi olan mürtetlerden bahsetmemiştir. Bilakis İslam'a dönmeyip küfründe ısrar/inat eden mürtedlerin -savaşmasalar da, silahlı terör faaliyetine katılmasalar bile- öldürüleceklerini açık bir şekilde ifade etmişlerdir.

Hanefilerin sözleri/maksatları gayet açıktır. Nitekim yukarıda belirttiğim süre aralığı dikkatli dinlenirse, A.C.M'in açıklama yaparken tereddüt yaşadığı farkedilecektir; bi illet "savaşıyor olması" demiş, bi "savaşabiliyor" olması demiş! İki arasında çok fark var. Zaten bu fark -kasıtlı ya da kasıtsız olarak- gözetilmediği için bu batıl sonuca varılmıştır.

Tekrar ediyoruz; Hanefi fukahasının sözlerinden yola çıkarak "müslümanlara karşı bilfiil savaşmayan, terör faaliyetinde bulunmayan mürtedler öldürülmez" demek, hiçbir Hanefi fakihinin, hatta genel olarak geçmişteki hiçbir muteber alimin kabul etmeyeceği bir ayrımdır.

Nebevi Sünneti din kaynağı olarak kabul edenler ve her fırsatta İslam'a saldıran dinsizler bunu böyle bilsin.

Ve'l-hamdu lillâhi Rabbi'l-âlemîn.

Ömer Faruk